

Értékátadás történelmi videointerjúk felhasználásával a katonai kiképzés és honvédelmi nevelés területén

Kiss Gábor Ferenc PhD

főiskolai docens

SZTE JGYPK

2021. május 27.

67/2003. (HK 18.) HM utasítás
a „Katonai Etikai Kódex” közzétételéről, a „Honvédségi
Etikai Tanács” létesítéséről és feladatairól:

- „A katonai szervezeteknél elvárható magas szintű erkölcsi állapot és a morális elvárások elvi alapjait a közigazgatásra, az etikusan működő közszolgálatra, és a szolgálati jogviszonyra jellemző írott és íratlan szabályok, belső szabályzók, valamint ezen Utasítás mellékleteként - az állomány széles konszenzusán alapuló és az érdek-képviselői szervek egyetértő jóváhagyásával - közzétett „Katonai Etikai Kódex” tartalmazzák”

Katonai Etikai Kódex

---

katonai szolgálat kiemelt erkölcsi erényei, alapértékei

Hazaszeretet,

Bátorság

Tisztelet

Fegyelmezettség

Hűség

Bajtársiasság

Becsületesség

Katonai Etikai Kódex

Alapvető elvárások

- legyen elkötelezett a haza sorsa, függetlensége iránt;
- - tisztelje és kövesse a magyar és az egyetemes emberi kultúra egyéni és közösségi értékeit, a katonai hagyományokat;
- - az emberi méltóság tiszteletben tartásával vegye tudomásul és tolerálja az emberi különbözőségeket;
- - egyéni érdekeit, a nemzet alapvető érdekeit érintő esetekben rendelje alá a haza és a katonai szolgálat által támasztott követelményeknek;
- - törekedjen a feladatok legjobb tudása szerinti végrehajtására, amelynek során legyen kezdeményező, munkáját jellemezze lelkiismeretesség;
- - szolgálatteljesítését, szolgálati jogköre gyakorlását személyes példamutatás, következetesség, erkölcsösség jellemezze;
- - érezzen felelősséget a munkatársai, bajtársai iránt;
- - törekedjen a katonák és a Magyar Honvédség jó hírnevének megőrzésére, és megerősítésére;
- - legyen megvesztegethetetlen, lehetőség szerint lépjen fel a korrupcióval szemben;
- - ne azonosuljon szélsőséges nézetekkel;
- - szolgálati helyén ne adjon hangot pártpolitikai kérdésekkel kapcsolatos véleményének

Az értékek megjelenése

Katonai oktatás és kiképzés: szakmai (és műveltségi) ismeretek; a katonává, illetve a katonai vezetővé való nevelés.

Honvédelmi nevelés: „tudatosítsa a haza szeretetének és a haza védelmének fontosságát, valamint járuljon hozzá a fiatalok felelős állampolgárrá neveléséhez”

<https://www.kadetprogram.hu/ahazafiaseshonvedelmineveleskatonai> ismeretek

MTA SZTE Elbeszélő Történelem és Történelemtanítás Kutatócsoport

---

„Napjaink információs társadalma számára nem kérdés a digitális bennszülött nemzedék azon igénye, hogy a mozgóképes információnyújtás nagyobb szerepet kapjon az oktatásban. A kutatócsoport munkája során amellet érvel, hogy ahol lehetséges, és ahol indokolt, ott a digitális anyagokat vonják be a történelemtanításba”

A program megvalósítása során a kutatócsoport kvalitatív vizsgálatokat végez pedagógusok körében, kvantitatív vizsgálatokat diákok körében, illetve a fenti három témában fejleszt ki tananyagokat, és vizsgálja – általános és középiskolai oktatásban való – alkalmazásuk bevalását és hatásait a tanulók vélekedéseire

MTA SZTE ETTK Második világháborús munkacsoport

A **második világháborús munkacsoport**, összhangban a kutatócsoport céljaival, a korszak magyar történelmének egyik legtragikusabb eseményének, a magyar 2. hadsereg doni tragédiájának tanórai feldolgozását valósította meg.

A Donnál harcoló magyar csapatok sorsa, története jól beilleszthető a kutatócsoport által kitűzött irányvonalba, mely a huszadik századi történeti traumák tanítását köti össze multimédiás anyagok felhasználásával.

A munkacsoport által elkészített, tesztelt és használt óratervek közül Bagi László általános iskolai és Nagy Tamás középiskolai anyaga alapvetően Sára Sándor Krónika – A 2. magyar hadsereg a Donnál című dokumentumfilm sorozatára épülnek.

A második világháborús munkacsoport - kutató

Az MTA–SZTE ETKK 11–12. évfolyamos középiskolásokkal végzett kérdőíves adatfelvételt két alkalommal, a videóinterjú órák előtt, majd azt követően.

A kérdőíves kutatás során a kutatócsoport arra kereste a választ, hogy a videóinterjú órák mennyiben segítették a tananyag mélyebb elsajátítását, megismerését és megértését, továbbá a videóinterjú tanórák milyen társadalmi értékeket közvetítettek a diákok számára, és mindez milyen viszonyban áll a pedagógiai célokkal és a tanár előzetes terveivel

A diákok szerint a II. világháborús videóinterjúk tanórák által hordozott társadalmi értékek

A word cloud of Hungarian social values. The most prominent words are 'bátorság' (courage), 'önfeláldozás' (self-sacrifice), and 'kockázatvállalás' (risk-taking). Other visible words include 'felelősség' (responsibility), 'hűség' (loyalty), 'szabadság' (freedom), 'biztonság' (security), 'család' (family), 'szolidaritás' (solidarity), 'béke' (peace), 'hazaszeretet' (patriotism), 'tudatos állampolgári szerep' (conscious citizen role), 'magántulajdon szentsége' (sanctity of private property), 'jóakarát' (goodwill), 'segítőkészség' (willingness to help), 'demokrácia' (democracy), 'erkölcs/etika' (ethics/morality), 'törvény előtti egyenlőség' (equality before the law), 'döntéshozzávaló jog' (right to participate in decisions), 'tolerancia' (tolerance), 'hagyományok' (traditions), and 'szabadság' (freedom).

Dávid 2020

A videóinterjú tanórák által hordozott társadalmi értékek

A videóinterjú tanórán mennyire jelentek meg az alábbi társadalmi értékek? (ötfokú skálán)	TANÁROK, LEÖVEY,	Leövey 2019 (N=15)
a bátorság	5	4,67
a béke	5	2,27
a biztonság	4	2,27
a család	4	3
a demokrácia	5	2,13
a döntéshez való jog	5	3
a felelősség	4	4,8
a hazaszeretet	3	3,93
a hűség	4	4,47
a jóakarat	2	3,93
a kockázatvállalás	5	4,6
a magántulajdon szentsége	1	2,93
a másik személy elfogadása, tolerancia	4	2,8
a szabadság	5	2,8
a segítőkészség	4	3,27
a törvény előtti egyenlőség	4	2,33
a hagyományok tisztelete	5	2,2
a tudatos állampolgári szerep	5	2,73
a vallásos hittel szembeni tolerancia	1	2,27
az erkölcs, etika	4	3,67
az önfeláldozás	5	4,73
a szolidaritás	4	3,67

Összefoglalás

- Katonai értékek és a videointerjúkban megjelenő értékek párhuzamba állíthatóak.
- Az MTA SZTE Elbeszélte Történelem és Történelemtanítás Kutatócsoport vizsgálatai alapján kijelenthető, hogy megfelelő módszertannal, az elbeszélte hadtörténelmi örökségünk részét jelentő, oral history alapuló videointerjúk segítségével hatékonyan megvalósítható az értékátadás.
- Ezen mérések alapján igazolható, hogy az audiovizuális oral history forrásokra épülő tanórák eredményessége azon értékek terén is releváns, melyeket a Katonai Etikai Kódex definiál.

Felhasznált irodalom

- 2011. évi CXIII. törvény a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről
- Csomós István: Kiképzés módszertana. Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet.
- Dávid Benjámín (2020): A videóinterjúk tanórák hatásai a II. világháború középiskolai történelemoktatásában. *Belvedere Meridionale* 32. évf. 4. sz. 81–99.
- Jancsák Csaba (2019): A személyes narratívák és a történelemtanítás értékvilága. In. Kovács Gusztáv – Lukács Ottilia (szerk.): *Az elbeszélés ereje*. Pécs, Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola. 7–22

- Jancsák Csaba – Kiss Gábor Ferenc (2016): Videointerjúk bevonásának lehetőségei a történelemtanításban. In Kiss Gábor Ferenc – Jancsák Csaba (szerk.): Az 1956-os forradalom és szabadságharc tudományos kutatása valamint helye az oktatásban. Absztraktkötet. Szeged, Belvedere Meridionale. 18.
- ~~Katonai Etikai Kódex. 1. számú melléklet a 67/2003. (HK 18.) HM utasításhoz~~
- Kiss Gábor Ferenc (2020): „Krónika”, mint történelmi forrás a videóinterjú tananyagokhoz. In. Juhász Márta Klára – Kaposi József – Szőke–Milinte Enikő (szerk.): Változások a pedagógiában –A pedagógia változása. Budapest, Pázmány Péter Katolikus Egyetem. 241–249.
- Kojanitz László (2018): Az elbeszelt történelem forrásainak alkalmazása a történelemórákon. Új Pedagógiai Szemle. 68. évf. 8–9 sz. 77–96.
<https://folyoiratok.oh.gov.hu/uj-pedagogiaiszemle/az-elbeszelt-tortenelem-forrasainak-alkalmazasa-a-tortenelemorakon>

Köszönöm a figyelmet!
